

University of Groningen

## Overdracht van belastingen op landbouwterreinen, bouwterreinen, winsten en inkomen

Oosting, Petrus

**IMPORTANT NOTE:** You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

*Document Version*

Publisher's PDF, also known as Version of record

*Publication date:*  
1924

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

*Citation for published version (APA):*

Oosting, P. (1924). Overdracht van belastingen op landbouwterreinen, bouwterreinen, winsten en inkomen. Groningen: s.n.

**Copyright**

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

**Take-down policy**

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

## VOORREDE.

---

Nederland beleeft eenen ernstigen tijd. Belasting is gestapeld op belasting, en verhooging van belasting is aan de orde van den dag. De industrieën — ja alle — gaan gebukt onder zware lasten. Men hoort de wonderlijkste theorieën verkondigen betreffende het betalen van belasting en den persoon of de zaak, op wie zij ten slotte zullen drukken. Het scheen mij daarom nuttig toe om de denkbeelden van een grootmeester in het financiewezen „one of the foremost authorities on taxation”, Prof. Seligman van de Columbia-University te New-York op het gebied van overdracht van belasting in Nederland in wijder kring te verspreiden. Het werk van Seligman, waarop ik doel, „The Shifting and Incidence of Taxation” werd door Lauwereyns de Roosendaale genoemd „le livre de chevet des hommes d’État” en is ook in waarheid een beroemd werk. Het werd vertaald in het Italiaansch, in het Fransch en in de Japansche taal. Het is het *eenige* werk, wat in dezen omvang op dit gebied bestaat. Alleen is er in 1923 een hoogst waardevolle studie verschenen van Prof. Calandra over de overdracht der belasting op het inkomen. Dit werk is ook het *eenige* wat op dit gebied bestaat. Het is nu mijn doel om de ideeën van Seligman weer te geven over de overdracht van belastingen op landbouwterreinen, bouwterreinen, en winsten, en de ideeën van Calandra over de overdracht eener belasting op het inkomen. Nu is het werk van Seligman: The Shifting and Incidence of Taxation — hoe voortreffelijk ook — niet goed te begrijpen, zonder dat men geheel in de waardeleer van Seligman, zooals hij die in zijn „Principles of Economics”, (welk werk o.a. ook in de Russische, de Japansche en de Fransche taal is overgezet) heeft ontwikkeld — thuis is. Ik heb daarom gemeend goed te doen, in de inleiding die algemeene beginselen van de waardeleer van Seligman op te nemen, die voor

## VOORREDE.

de toepassing van de leer der overdracht van belastingen van invloed kunnen zijn, terwijl daarna tot de behandeling der overdracht van de hierboven genoemde belastingen wordt overgegaan. Een geschiedkundig overzicht te geven, was mijn doel niet. Hen, die dit wenschen, zou ik willen verwijzen naar het eerste gedeelte van het werk „The Shifting and Incidence of Taxation”.

In zijn opstel „Het begrip van Volksrijkdom” in Verspreide Economische geschriften I „de Methode en Theorie der Staathuishoudkunde”, blz. 64, zegt Pierson terecht: „de maatschappij is meer dan een groot gezin, zij is een organisme”. *„Zie daar de waarheid, die het uitgangspunt moet wezen van elke beschouwing over economie.”* Evenzoo Verrijn Stuart in „Grondslagen der Volkshuishouding”, blz. 73, „de menschelijke samenleving is niet een mechanisme, geheel van uit een centraal punt geleid, maar een organisme....” Het werk van Seligman „Principles of Economics” nu — is — zooals Davenport in zijn „Value and Distribution”, blz. 444, uitnemend zegt: „of especial interest in this connection bij virtue of the thorough, consistent, and systematic manner in which he has carried this „Society - as - an - organism concept” — to its logical limits..... „as an interpretation of the entire body of economic doctrine”..... „But it is nevertheless to be said that Professor Seligman is the first writer who has seriously undertaken to carry the doctrine to its logical conclusions.....”

Behoudens eenige uitzonderingen, die aangegeven zijn, wordt het standpunt van Seligman en Calandra geheel door mij aanvaard.

Voorzoover het tepas kwam heb ik ook de meening van andere schrijvers vermeld.

U, Hoog Geleerde Bordewijk, betuig ik hierbij mijnen hartelijken dank voor de vele nuttige wenken bij de samenstelling van dit proefschrift ontvangen. U hebt mij daardoor ten hoogste aan u verplicht.

Mr. P. OOSTING.

# Hoofdstuk 1.

## § 1. ALGEMEENE OPMERKINGEN.

Het behoeft geen betoog, dat de vraag, op wien ten slotte de belastingen zullen verhaald worden, eene kwestie is, die het geheele financiewezen beheerscht. Terecht zegt Lauwerijns de Roosendaale in de inleiding tot zijn proefschrift: „la repercussion des impôts 1901” „Sur qui retombent definitivement les impôts?” „Il est manifeste que cette question domine toute la Science Financière”... „...Construire sans avoir assis cette base, c'est construire dans le sable mouvant.... Car à quoi bon élaborer des lois et dicter des préceptes à l'impôt, s'il reste libre de s'y conformer ou non, bien mieux, si l'on ne sait même pas le compte qu'il en fait?”

Prof. Seligman zegt in de inleiding van zijn „Shifting and incidence of taxation”: „the problem of the incidence of taxation is one of the most neglected as it is one of the most complicated subjects in economic science. It has indeed been treated by many writers; but its discussion in scientific literature, as well as in everyday life, has frequently been marked by what Parieu calls the „Simplicity of ignorance.” Yet no topic in public finance is more important; for in every system of taxation, the cardinal point is its influence on the community. Without a correct analysis of the incidence of a tax, no proper opinion can be formed as to its actual effect or its justice.”

Vincenzo Tangorra in zijn Trattato di Scienza della Finanza Vol. I, 1915, blz. 850, maakt het volgende schema:

I. De belastingen worden niet betaald, en dan heeft men de zoo-genaamde evasie, het ontsnappen aan de belasting.

II. Of wel de belasting wordt betaald, en dan heeft men:

A) het drukken van de belasting op den belastingplichtige de jure, (de Italianen noemen dit de „percussione dell' imposta”). In onze taal hebben wij geen woord hiervoor, althans is mij geen geschikt woord hiervoor bekend.

B) de overdracht der belasting door den belastingplichtige de jure op den belastingplichtige de facto.

C) De incidentie der belasting op den belastingplichtige de facto, die nl. ten slotte de belasting betaalt, zonder haar op anderen meer te kunnen verhalen.

Het is speciaal de overdracht sub B genoemd, en de incidentie sub C, genoemd, die ik hier wil behandelen.

Deze overdracht van belasting geschiedt in het ruilverkeer, en wel door eene wijziging van de vraag of wel door eene wijziging van

het aanbod, al naarmate de belasting gelegd wordt op het verbruik of op de productie. <sup>1)</sup> Zij geschiedt zooals Tasman in zijn „Afwenteling van Belastingen” voortreffelijk opmerkt door prijswijziging, en daar prijswijziging niet anders is dan nieuwe prijsvorming, is dus in de eerste plaats noodzakelijk een overzicht van de prijsvorming te geven.

Tot een goed begrip wil ik nu vooraf eenige punten in herinnering brengen betreffende de prijsvorming.

Er is in het aanbod altoos één eenheid, die de marge van het verlangen aangeeft; en met iedere verandering in het aanbod of in de begeerte zal deze marge op- en neergaan. Deze eenheid wordt genoemd marginale eenheid of marginale toevoeging. <sup>2)</sup>

Waarde is zodoende niet alleen eene uitdrukking van nut in het algemeen, maar van marginaal nut.

De maatschappij — als één geheel genomen — stelt de waarde op de dingen. De maatschappij bestaat weliswaar uit individuen, maar het is het totaal van individuele behoeften „that shapes value” dat waarde vormt. De behoefte van het individu heeft slechts invloed op de waarde, voorzover zij op dit totaal van individuele behoeften invloed uitoefent. <sup>3)</sup>

Bijv.: ik schat niet alleen de betrekkelijke bevrediging, die ik van

<sup>1)</sup> Tangorra t. a. p. blz. 865.; Flora Manuale della Scienza delle Finanze 1921 blz. 285; Seligman: Shifting and incidence of taxation blz. 219; Tasman: Afwenteling van belastingen, Proefschrift Amsterdam 1889 blz. 2 en 3; Kaizl: die Lehre von der Überwälzung der Steuern blz. 75 en volg.; Vocke: die Grundzüge der Finanzwissenschaft 1894 blz. 206 en volgende; Prince-Smith: über die Abwälzung blz. 46 en volg. in Gesammelte Schriften Band I; Wagner: Lehr- und Handbuch der Politischen Oekonomie vierte Haupt-Abteilung, Finanzwissenschaft blz. 340 en volgende; Ricca Salerno: Scienza delle Finanze, uitgave Dalla Volta 1916 blz. 224 en volg.; Cossa: Primi Elementi di Scienza delle Finanze uitgave 1919 blz. 93.

<sup>2)</sup> Seligman: Principles of Economics 7de editie 1916. blz. 178 en volg.: Er zijn twee soorten van marges: de economische en de niet-economische. Bij de economische marge is er een vergelijking tusschen twee of meer *economische* goederen; bij de niet-economische marge is er een vergelijking tusschen een economisch goed en een *niet-economisch* goed. Bij de economische marge heeft het goed op de marge nog een *economische* waarde, en bij de niet-economische marge heeft het goed op de marge *geen* economische waarde, en is de nuttigheid ervan gelijk aan nul.

<sup>3)</sup> Seligman: „The economic interpretation of history 1917” blz. 157: „Human activity is indeed the activity of sentient beings, and therefore, the history of mankind is the history of mental development; but human life depends upon the relation between the individual and his environment.”

appels of noten kan verkrijgen, — maar de hoeveelheid appels, die ik voor de noten kan verkrijgen hangt af van de betrekkelijke schatting of waarde, die daaraan door de *rest van de gemeenschap* wordt toegekend.

Waarde is zodoende niet alleen een uitdrukking van marginaal nut — maar ook van *sociaal* marginaal nut.

Waarde echter heeft alleen beteekenis, wanneer wij spreken van een begrensde hoeveelheid van een artikel. <sup>4)</sup>

Wanneer wij alzoo het begrip van waarde analyseeren, moeten wij niet alleen denken aan de vraag, maar ook aan het aanbod, want de effectieve vraag naar een artikel, wordt op zichzelf ook beïnvloed door het aanbod.